

Δευτέρα, 4 Δεκεμβρίου 2023

Γλώσσα:

- αόριστο και οριστικό άρθρο (μελέτη από φυλλάδιο εργασιών)
- Φυλλάδιο εργασιών (2η σελίδα)
- Να κλιθούν στο τετρ. ελλην. τα επίθετα: ο πορτοκαλής, -ιά, -ί και ο μακρύς, -ιά, -ύ
- ασκ.1, σελ. 29-30 ΤΕ

Φυσικά:

ΦΕ2: Τα δόντια μας - Η αρχή του ταξιδιού της τροφής

- Μαθαίνω τα είδη των δοντιών και να τα εντοπίζω σε μία εικόνα ανά είδος
- Μαθαίνω επίσης το εσωτερικό των δοντιών από ποια μέρη αποτελείται
- Ασκ.1, 2 και 3, σελ. 63 ΤΕ

τα ζώα που ζουν κοντά μας



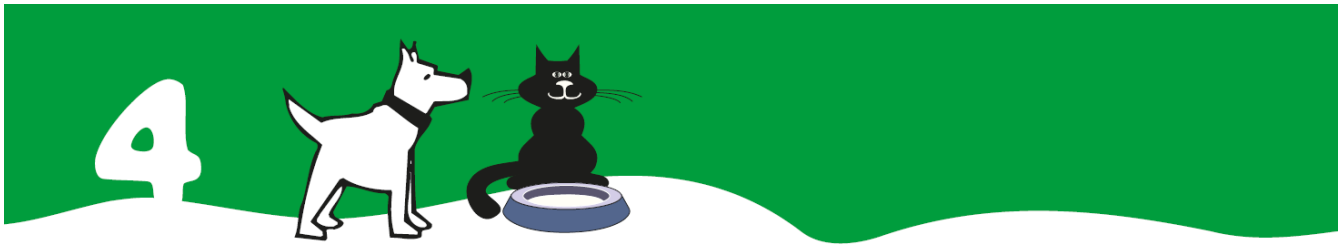
Τα ζώα της εξοχής



1. Στο κείμενο που ακολουθεί να βάλετε τις παραγράφους στη σωστή τους σειρά, συμπληρώνοντας στο κενό κουτάκι τον αριθμό που πρέπει. Υπογραμμίστε τις λέξεις που σας βοήθησαν να βρείτε τη σωστή σειρά.

α	Όλη την ώρα που τρώγαμε <u>το βραδινό μας</u> , αυτό βέλαζε, κι ο πατέρας μου αγρίευε. — Αύριο θα πάει στον χασάπη! είπε θυμωμένος. Δεν πρόκειται να μας αφήσει να κλείσουμε μάτι όλη τη νύχτα!	3
β	<u>Έπειτα</u> το βάλαμε στην πίσω αυλή. Μόλις το αφήναμε μόνο του, βέλαζε συνέχεια και σου έκαιγε την καρδιά. Μόνο όταν το χάιδευες και το έπαιρνες αγκαλιά σταματούσε. — Θέλει να αισθάνεται τη ζεστασιά σου, νομίζει πως είναι η μάνα του, είπε η μητέρα μου. Πέρασα όλη τη μέρα μαζί του. <u>Έλα όμως που ήρθε και η νύχτα...</u>	2
γ	Εκείνο το βράδυ δεν μπορούσα να ηρεμήσω. Σηκώθηκα, και στις μύτες των ποδιών κατέβηκα τη σκάλα. Βγήκα απ' την κουζίνα στην πίσω αυλή. Πήρα το κατσίκακι, <u>άνοιξα την πόρτα του αυτοκινήτου, το έβαλα μέσα, μπήκα κι εγώ. Το αγκάλιασα και κοιμηθήκαμε εκεί, μαζί, όλη τη νύχτα.</u>	4
	Παραμονές του Πάσχα μάς φέρανε δώρο από ένα χωριό ένα υπέροχο μικρό κατσίκακι. — Τι θα το κάνουμε τώρα αυτό; έλεγε απελπισμένη η μαμά μου.	1
δ	Ο πατέρας μου είχε καλή καρδιά. Έτσι, το σπίτι μας απέκτησε τώρα ένα κατσίκακι. Όταν, πολύ σπάνια, πηγαίναμε καμιά εκδρομή όλοι μαζί, εγώ καθόμουν πίσω στο αυτοκίνητο με το κατσίκακι μου αγκαλιά, σαν να 'τανε σκυλάκι. «Είμαστε η ποιμενική ασυμφωνία» έλεγε ο πατέρας μου.	5





Διαβάστε το παρακάτω κείμενο παρατηρώντας προσεκτικά τις υπογραμμισμένες λέξεις και τις εικόνες:

Η φίλη μου η Βασιλική



συνά πηγαίνει στο χωριό της. Εκεί μένει η γιαγιά της, σ' ένα σπίτι

με μεγάλο περιβόλι γύρω του. Στο περιβόλι υπάρχουν πολλών ειδών ζώα, γάτες, σκύλοι, κατσίκες και κότες. Της Βασιλικής τής αρέσει να τα φροντίζει και να παίζει μαζί τους. Πιο πολύ όμως τρελαίνεται

για το καφετί σκυλάκι, τον Φοξ,



τον φύλακα άγγελο του αγροκτήματος της γιαγιάς της. Ο

Φοξ, μόλις βλέπει τη Βασιλική, κουνάει την ουρά του και τρέχει κοντά της. Χοροπηδάει γύρω της και της γλείφει τα παπούτσια της. Όσο καιρό μένει εκεί, κοιμάται έξω από το παραθύρι της. Αχ! Πόσο θα

ήθελα να έχω κι εγώ ένα σκυλάκι



που να το αγαπάω και να με αγαπάει!

Καταλαβαίνετε τη διαφορά ανάμεσα στις φράσεις;

η φίλη μου η Βασιλική

το καφετί σκυλάκι

ένα σκυλάκι

Τα η, το είναι οριστικά άρθρα.

Το ένα είναι αόριστο άρθρο.



Το **οριστικό άρθρο** το χρησιμοποιούμε για να μιλήσουμε για κάτι συγκεκριμένο, που είναι γνωστό, ενώ το **αόριστο** το χρησιμοποιούμε όταν δεν είναι ακόμα γνωστό.

Προσέξτε τη διαφορά: Είδα **ένα** σκυλάκι (κάποιο σκυλάκι, άγνωστο, που δεν το γνώριζα από πριν) στον δρόμο. **Το** σκυλάκι αυτό (που τώρα είναι συγκεκριμένο, γνωστό)...



2. Στο αγρόκτημα τα ζώα έχουν έναν μεγάλο εχθρό, τον λύκο. Διαβάστε το παρακάτω κείμενο και συμπληρώστε τα κενά με το οριστικό ή το αόριστο άρθρο που ταιριάζει:

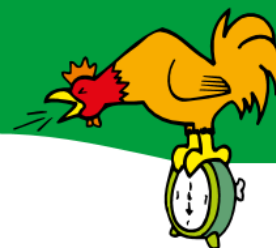
_____ κατσίκα απομακρύνθηκε _____ μέρα από το κοπάδι της, χωρίς να το καταλάβει, και βρέθηκε ανάμεσα σε μερικούς θάμνους. Ξαφνικά, μέσα από _____ θάμνο ξεφυτρώνει _____ λύκος.

_____ κατσίκα τρόμαξε τόσο πολύ, που έμεινε ακίνητη, γιατί είχαν παραλύσει _____ πόδια της. Φοβήθηκε πως ήρθε _____ τελευταία της στιγμή. _____ λύκος θα έπεφτε πάνω της και...

Όμως _____ λύκος δεν κουνήθηκε από τη θέση του...

Αισώπου Μύθοι

τα ζώα που ζουν κοντά μας



3. Γράψτε στο τετράδιό σας τη δική σας συνέχεια στον μύθο, βάζοντας να παίρνουν μέρος στην ιστορία και οι άνθρωποι του αγροκτήματος, που θα προσπαθούν να βοηθήσουν την κατσίκια να γλιτώσει από τον λύκο.



4. Στο επόμενο τεύχος της εφημερίδας του σχολείου θα υπάρχει αφιέρωμα στη ζωή στο αγρόκτημα.

Ας πούμε ότι αποφασίζετε με τους συμμαθητές σας να επισκεφτείτε ένα αγρόκτημα και να συλλέξετε πληροφορίες για την εφημερίδα σας. Από πριν χωρίζετε σε τρεις ομάδες, που η καθεμία θα έχει τον δικό της ρόλο.

Ομάδα Α: Συζητάτε με τους ανθρώπους του αγροκτήματος και συλλέγετε πληροφορίες για την κοινή ζωή ανθρώπων – ζώων. Με την επιστροφή σας στο σχολείο, ως νέοι δημοσιογράφοι γράφετε και δημοσιεύετε στην εφημερίδα του σχολείου σας ένα άρθρο με τίτλο: **Μια διαφορετική ζωή για τα κατοικίδια.**

Ομάδα Β: Ο άνθρωπος που φροντίζει τα ζώα στο αγρόκτημα κάνει μια πολύ δύσκολη και κουραστική δουλειά. Παίρνετε συνέντευξη από αυτόν. Γράψτε τις ερωτήσεις που θα θέλατε να του κάνετε. Εσείς τι κρίνετε σημαντικό και ενδιαφέρον να τον ρωτήσετε; Για παράδειγμα:

- Πώς είναι η ζωή στο αγρόκτημα;
- Τι ώρα πρέπει να ξυπνήσετε για να αρχίσετε τις δουλειές;
- Γιατί λένε ότι η ζωή του αγρότη είναι δύσκολη;

Ομάδα Γ: Πηγαίνοντας στο αγρόκτημα, βλέπετε τα ζώα που ζουν εκεί και παρατηρείτε την καθημερινή ζωή τους αλλά και τη συμπεριφορά τους. Επιστρέφοντας γράψτε μια φανταστική ιστορία με πρωταγωνιστή ένα ζώο του αγροκτήματος που σας κίνησε πιο πολύ το ενδιαφέρον. Με αυτή την ιστορία θα κλείσετε το αφιέρωμα της εφημερίδας σας για το αγρόκτημα.

Επίθετα που μπορείτε να χρησιμοποιήσετε:

αγελαδινός, ανθεκτικός, γαλακτοκομικός, δυνατός, εξημερωμένος, επιθετικός, ζωηρός, ήρεμος, θηλυκός, θρεπτικός, κατοικίσιος, κουραστικός, νόστιμος, παραγωγικός, πρόβειος, υγιεινός, χοιρινός κ.ά.





Τα ζώα της εξοχής



ο **ΑΡΘΡΟ** → Είναι οι μικρές λέξεις που μπαίνουν μπροστά από τα ουσιαστικά, τα επίθετα, τις παθητικές μετοχές και ορισμένες αντωνυμίες. Μας δηλώνουν αν η λέξη που ακολουθεί είναι αρσενικό, θηλυκό ή ουδέτερο (γένος), αν πρόκειται για ένα ή πολλά (αριθμός), σε ποια πτώση βρίσκεται, και κατά πόσον κάτι είναι ορισμένο ή αόριστο.

ο Έχουμε λοιπόν δύο είδη άρθρων:

α) Το **αόριστο άρθρο**: ένας, μια, ένα που δηλώνει ότι η λέξη που ακολουθεί δεν είναι συγκεκριμένη ή ότι δεν έχουμε μιλήσει προηγουμένως γι' αυτήν.

Αόριστο άρθρο			
	Ενικός αριθμός		
Ονομαστική	ένας	μια	ένα
Γενική	ενός	μιας	ενός
Αιτιατική	έναν	μια(ν)	ένα

β) Το **οριστικό άρθρο**: ο, η, το που δηλώνει ότι η λέξη που ακολουθεί είναι συγκεκριμένη και γνωστή.

Οριστικό άρθρο						
	Ενικός αριθμός			Πληθυντικός αριθμός		
Ονομαστική	ο	η	το	οι	οι	τα
Γενική	του	της	του	των	των	των
Αιτιατική	τον	τη(ν)	το	τους	τις	τα

ο Σε μεγαλύτερα κομμάτια λόγου, το αόριστο άρθρο που υπάρχει στην αρχή αντικαθίσταται στη συνέχεια από το οριστικό.

Εργασίες για εμπέδωση

1. Πολλές από τις παρακάτω προτάσεις είναι γραμμένες με περισσότερα άρθρα απ' ό,τι θα έπρεπε. Να τις ξαναγράψεις σωστά!

ο Ως τα χτες ήμουν χαρούμενη.

.....

ο Το τι τράβηξα, δεν το ξέρει κανένας.

.....

ο Αν έχεις υπομονή, θα μάθεις το γιατί.

.....

ο Πρέπει συγχρόνως να ζεις το σήμερα και να φροντίζεις για το αύριο.

.....

ο Θα μάθεις το πώς, δε χρειάζεται να βιάζεσαι.

.....

ο Το τι πόνο έχω, δε λέγεται!

.....

2. Διάβασε τον μύθο του Αισώπου και συμπλήρωσε τα κενά με το σωστό άρθρο:

Κάποτε ήταν τζίτζικας και μυρμήγκι.
μυρμήγκι δούλευε αδιάκοπα, για να μαζέψει τροφή του
για χειμώνα. Αντίθετα, τζίτζικας δεν εργαζόταν καθόλου
και απολάμβανε καλοκαίρι. Όταν έπιασε κρύο,
μυρμήγκι μπήκε στη φωλιά του. Εκεί ζούσε καλά αφού είχε όλα
απαραίτητα τρόφιμα. τζίτζικας όμως που δεν είχε τίποτα,
απελπίστηκε και έτσι αποφάσισε να ζητήσει βοήθεια του
μυρμηγκιού. Χτύπησε λοιπόν πόρτα και εμφανίστηκε
μυρμήγκι. Τότε του είπε: "Τι έκανες καλοκαίρι;". "Τραγουδάγα"
απάντησε τζίτζικι. "Τώρα λοιπόν χόρευε!", απάντησε
μυρμήγκι.



ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΠΙΤΙ

1. Σημείωσε στον πίνακα τις τροφές που έφαγες και τα ποτά που ήπιας χθες. Σε ποιο επίπεδο της διατροφικής πυραμίδας βρίσκεται κάθε ένα από αυτά;

ΩΡΑ	ΦΑΓΗΤΑ	ΠΟΤΑ

2. Με βάση όσα έμαθες για τη διατροφική πυραμίδα μπορείς να προτείνεις ένα ημερήσιο πρόγραμμα υγιεινής διατροφής;

ΠΡΩΙΝΟ:	
ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ:	
ΜΕΣΗΜΕΡΙΑΝΟ:	
ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΟ:	
ΒΡΑΔΥΝΟ:	



ΦΕ2: ΤΑ ΔΟΝΤΙΑ ΜΑΣ - Η ΑΡΧΗ ΤΟΥ ΤΑΞΙΔΙΟΥ ΤΗΣ ΤΡΟΦΗΣ



Ένα «αστραφτερό» χαμόγελο μάς φέρνει πιο κοντά με τους άλλους ανθρώπους. Εκτός από ένα όμορφο χαμόγελο, σε τι άλλο χρησιμεύουν όμως τα δόντια;

- Τα μπροστινά δόντια είναι μικρότερα από τα πίσω;
- Ποια δόντια είναι πιο κοφτερά, πιο μυτερά, ποια έχουν μεγαλύτερη επιφάνεια;



Πείραμα

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14



Όργανα - Υλικά
μικρό καθρεπτάκι

Παρατήρησε προσεκτικά και μέτρησε τα δόντια σου χρησιμοποιώντας το καθρεπτάκι.

- ◆ Πόσα δόντια μέτρησες στην επάνω και πόσα στην κάτω σιαγόνα;
- ◆ Είναι ίδια τα δόντια στην επάνω και στην κάτω σιαγόνα;

- ◆ Ποιες διαφορές παρατήρησες ανάμεσα στα δόντια που βρίσκονται στο μπροστινό και σε αυτά που βρίσκονται στο πίσω μέρος της σιαγόνας;

Παρατήρηση

- Μέτρησα 12 δόντια στην επάνω σιαγόνα και 12 στην κάτω σιαγόνα.
- Ναι, τα δόντια στην πάνω και στην κάτω σιαγόνα είναι ίδια.
- Τα μπροστινά δόντια είναι κοφτερά και μυτερά, ενώ τα πίσω δόντια είναι πλατιά και έχουν μεγάλη επιφάνεια.



0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 **Πείραμα**

Δάγκωσε ένα μήλο και μάσήσε το. Με ποια δόντια κόβεις ή σκίζεις την τροφή; Με ποια τη μασάς;

 Παρατήρηση

Με τα μπροστινά δόντια κόβουμε και σχίζουμε την τροφή, ενώ με τα πίσω δόντια μασάμε την τροφή.



Παρατήρησε προσεκτικά τα δόντια στον παρακάτω πίνακα. Ποια είναι πλατιά με μεγάλη επιφάνεια, ποια είναι πλατιά με μικρή επιφάνεια και ποια είναι μυτερά; Με ποια δόντια κόβουμε και με ποια σκίζουμε τις τροφές; Με ποια τις μασάμε;

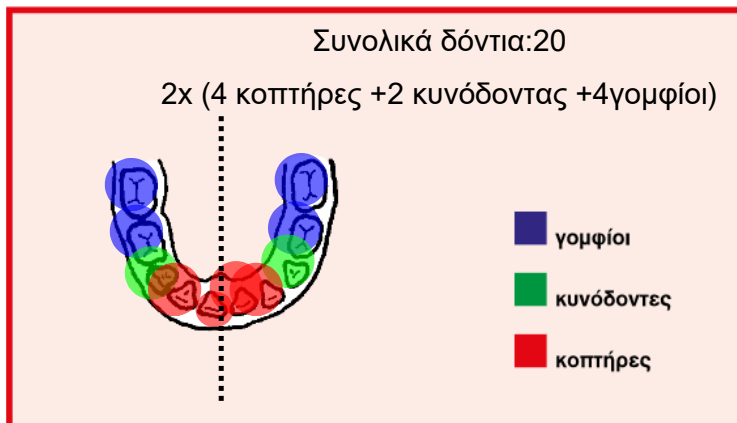
ΔΟΝΤΙΑ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΧΡΗΣΙΜΟΤΗΤΑ
	Κοπτήρες	Πλατιά δόντια με μικρή επιφάνεια	Με τα δόντια αυτά κόβουμε τις τροφές
	Κυνόδοντες	Μυτερά δόντια με μικρή επιφάνεια	Με τα δόντια αυτά σχίζουμε τις τροφές
	Προγόμφιοι	Πλατιά δόντια με μεγάλη επιφάνεια	Με τα δόντια αυτά μασάμε τις τροφές
	Γομφίοι	Πλατιά δόντια με επιφάνεια μεγαλύτερη από όλα τα άλλα	Με τα δόντια αυτά μασάμε τις τροφές



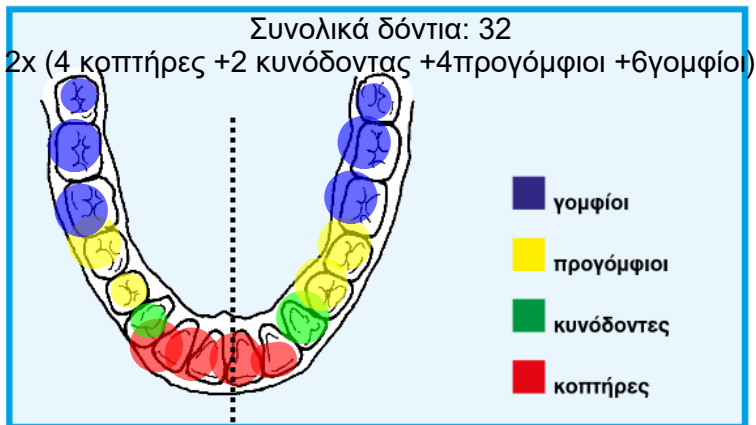
61

Τα πρώτα δόντια που έχει ένα παιδί ονομάζονται **νεογιλά**. Περίπου στην ηλικία των έξι χρόνων τα νεογιλά δόντια αρχίζουν να πέφτουν. Στη θέση τους βγαίνουν τα **μόνιμα** δόντια.
Με τη βοήθεια της δασκάλας ή του δασκάλου σου χρωμάτισε στις παρακάτω εικόνες τους **κοπτήρες** με κόκκινο χρώμα, τους **κυνόδοντες** με πράσινο, τους **προγόμφιους** με κίτρινο και τους **γομφίους** με μπλε.

νεογιλά δόντια



μόνιμα δόντια



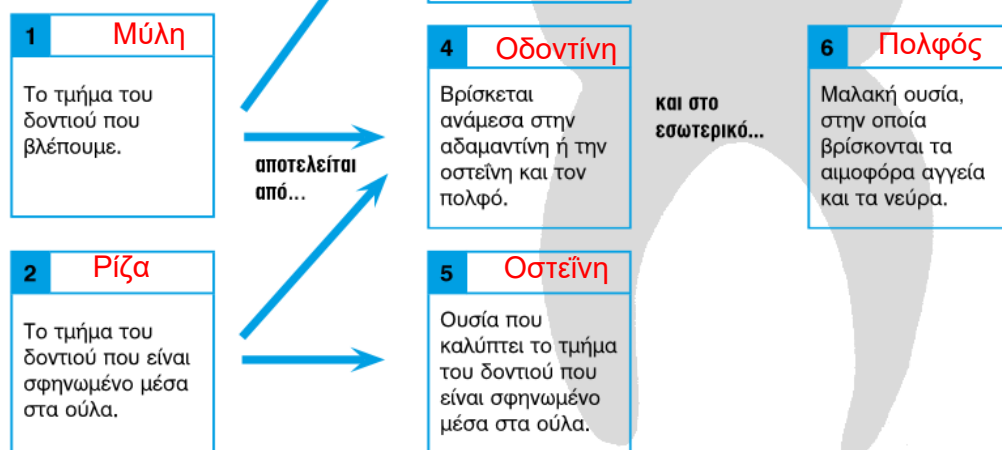
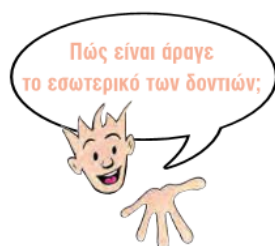
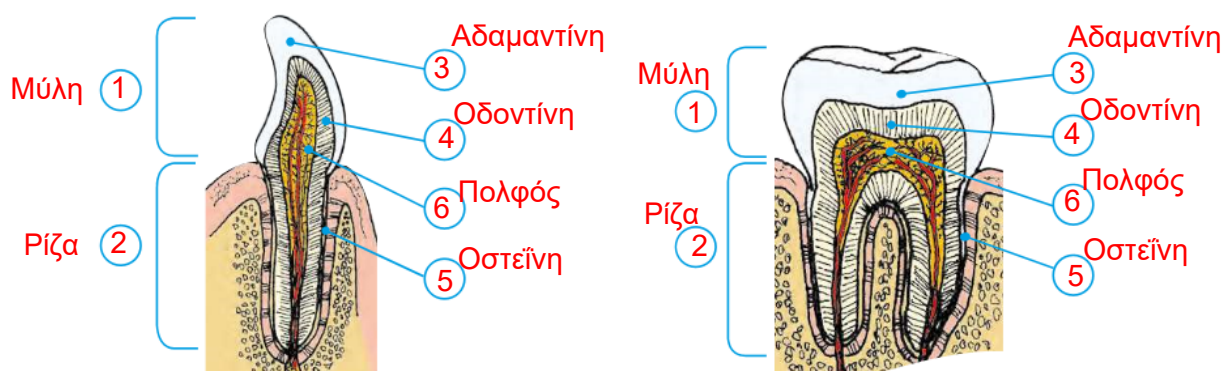
Παρατήρησε προσεκτικά τα δόντια του παιδιού και του ενήλικα στις εικόνες. Ποιες διαφορές παρατηρείς ανάμεσα στα νεογιλά και στα μόνιμα δόντια;

Τα νεογιλά δόντια είναι 10 σε κάθε σιαγόνα ενώ τα μόνιμα 16. Τα νεογιλά δόντια είναι μικρότερα από τα μόνιμα. Ο αριθμός των κοπτήρων και των κυνόδοντων είναι ο ίδιος, στα νεογιλά δόντια όμως δεν υπάρχουν προγόμφιοι αλλά μόνο 4 γομφίοι, ενώ στα μόνιμα υπάρχουν 4 προγόμφιοι και 6 γομφίοι.

62



Από τα δόντια μπορούμε να δούμε μόνο το εξωτερικό μέρος. Στις εικόνες μπορείς να δεις πώς είναι το εσωτερικό των δοντιών. Με τη βοήθεια της δασκάλας ή του δασκάλου σου συμπλήρωσε στα κουτάκια τις ονομασίες από τα μέρη του δοντιού.

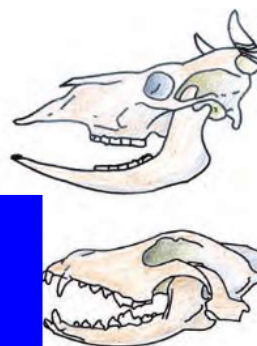


**Συμπέρασμα**

Με τα δόντια σχίζουμε, κόβουμε, και μασάμε τις τροφές.
Ανάλογα με το σχήμα και τη λειτουργία ονομάζουμε τα δόντια,
κοπτήρες, κυνόδοντες, προγόμφιους και γομφίους.

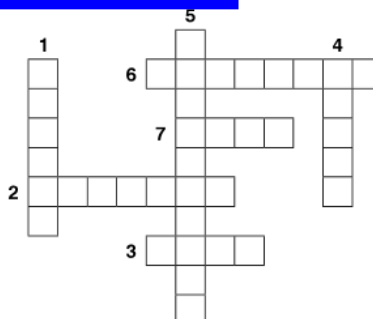
**ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΠΙΤΙ**

1. Στα σκίτσα βλέπεις τα δόντια δύο διαφορετικών ζώων. Ποιο ζώο είναι φυτοφάγο και ποιο σαρκοφάγο; Μπορείς να εξηγήσεις την απάντησή σου;



2. Λύσε το σταυρόλεξο

1. Το εσωτερικό του δοντιού, στο οποίο βρίσκονται τα αιμοφόρα αγγεία και τα νεύρα.
2. Περιβάλλει εξωτερικά τη ρίζα.
3. Το τμήμα του δοντιού που βρίσκεται μέσα στα ούλα.
4. Βρίσκονται μέσα στον πολφό.
5. Περιβάλλει εξωτερικά τη μύλη.
6. Βρίσκεται ανάμεσα στον πολφό και την αδαμαντίνη ή την οστεΐνη.
7. Το τμήμα του δοντιού που βλέπουμε.



3. Η επίσκεψη στον οδοντίατρο είναι απαραίτητη μόνον όταν πονούν τα δόντια μας;

